

ΚΕΦΑΛΑΙΟ**Πρώτη γνωριμία με την Ελλάδα**

- Στο γεωμορφολογικό χάρτη της Ελλάδας μπορούμε να δούμε την επιφάνειά της (βουνά, πεδιάδες, λίμνες, ποτάμια, κόλπους, χερσονήσους, νησιά) και τις θάλασσες.
- Η Ελλάδα χωρίζεται σε **εννέα** μικρότερες περιοχές, τα **γεωγραφικά** διαμερίσματα. Απ' αυτά, τα **έξι** γεωγραφικά διαμερίσματα, δηλαδή η Θράκη, η Μακεδονία, η Ήπειρος, η Θεσσαλία, η Στερεά Ελλάδα και η Πελοπόννησος, αποτελούν την **ηπειρωτική Ελλάδα**, ενώ τα άλλα **τρία**, δηλαδή τα νησιά του Αιγαίου πελάγους, τα νησιά του Ιονίου πελάγους και η Κρήτη, αποτελούν τη **νησιωτική Ελλάδα**.

Ερωτήσεις

- 1** Τι μπορούμε να δούμε σε ένα γεωγραφικό χάρτη της Ελλάδας;
- 2.** Πόσα και ποια είναι τα διαμερίσματα της Ελλάδας; Πόσα και ποια είναι τα διαμερίσματα της ηπειρωτικής Ελλάδας και πόσα και ποια της νησιωτικής;

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Βιβλίου του μαθητή

1. Ποιες πληροφορίες μάς δίνει ο χάρτης 1 (στο Βιβλίο του μαθητή) για τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας;

Ο χάρτης 1 στο Βιβλίο του μαθητή είναι γεωμορφολογικός, δηλαδή δείχνει την κατάσταση της επιφάνειας της Ελλάδας (βουνά, πεδιάδες, λίμνες, ποτάμια κ.ά.). Η διακεκομμένη γραμμή δείχνει τα όρια των εννέα γεωγραφικών διαμερισμάτων της Ελλάδας, έξι της ηπειρωτικής (στεριανής) και τρία της νησιωτικής Ελλάδας.

Στο χάρτη φαίνονται οι ορεινές περιοχές (βουνά), οι πεδινές (πεδιάδες), οι λίμνες, τα ποτάμια, οι κόλποι, οι χερσόνησοι, οι θάλασσες, οι μεγάλες γέφυρες, οι υδροβιότοποι, οι αρχαιολογικοί και οι ιστορικοί τόποι, τόποι με πλούσια λαϊκή παράδοση, βιβλιοθήκες, μοναστήρια, θαλάσσια πάρκα, τόποι με παράδοση στα μουσικά όργανα και στη μουσική κ.ά.

2. Συζητούμε

Χωριζόμαστε σε ομάδες. Διαβάζουμε τα κείμενα που ακολουθούν (βλ. σχολικό βιβλίο). Καθένα μιλά για ένα γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας. Παρατηρούμε τι αριθμό έχει το κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα στο χάρτη 1 της Ελλάδας και συμπληρώνουμε τον αριθμό αυτό, παρακάτω, όπου ταιριάζει.

Οι χάρτες συμπληρώνονται ως εξής:

1η σειρά:	1. Θράκη	2. Μακεδονία	3. Θεσσαλία
2η σειρά:	4. Ήπειρος	5. Στερεά Ελλάδα	6. Πελοπόννησος
3η σειρά:	7. Κρήτη	8. Νησιά Ιονίου πελάγους	
	9. Νησιά Αιγαίου		

3. Βρίσκουμε στο χάρτη 1 του βιβλίου μας το γεωγραφικό διαμέρισμα όπου κατοικούμε. Πάνω στο χάρτη κινούμε το δάχτυλό μας, ακολουθώντας τα όρια του διαμερίσματος.

Οι μαθητές βρίσκουν στο χάρτη το γεωγραφικό διαμέρισμα στο οποίο κατοικούν και με τα δάχτυλα του χεριού του ο καθένας δείχνει τα όρια του γεωγραφικού διαμερίσματος.

4. Σε ποια γεωγραφικά διαμερίσματα ανήκουν τα μέρη που επισκεφθήκαμε σε κάποιο ταξίδι μας;

Οι μαθητές αναφέρουν τα μέρη που έχουν ταξιδέψει και, αν γνωρίζουν, λένε το γεωγραφικό διαμέρισμα που ανήκουν, ενώ, αν δεν το γνωρίζουν, ρωτούν τους συμμαθητές τους ή το δάσκαλό τους.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Τετραδίου εργασιών

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΕΛΛΑΔΑ – Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ

1. Κατασκευάζουμε

Ο «δικός μας χάρτης» της Ελλάδας.

- Πόσο μεγάλες πρέπει να είναι οι καρτελίτσες; Πώς θα τις τοποθετήσουμε στο χάρτη;

Κάθε ομάδα αναλαμβάνει ένα από τα παρακάτω:

- Χρωματίζουμε τη θάλασσα στο χάρτη.
- Βάζουμε στο χάρτη τα σημεία του ορίζοντα.
- Γράφουμε σε καρτέλες (από λευκό χαρτόνι) τα ονόματα των εννέα γεωγραφικών διαμερισμάτων.
- Κατασκευάζουμε το υπόμνημα του χάρτη, το οποίο θα συνεχίζουμε να συμπληρώνουμε και στα επόμενα μαθήματα.
- Κόβουμε τα χρωματιστά χαρτόνια σε όποιο σχήμα μάς αρέσει και δίνουμε στο καθένα ως τίτλο το όνομα ενός γεωγραφικού διαμερισματος.

Ο δάσκαλος φωτοτυπεί και μεγεθύνει το περίγραμμα του χάρτη 4, που υπάρχει στο Τετράδιο του μαθητή. Οι μαθητές εμπλουτίζουν το περίγραμμα του χάρτη με σύμβολα, εικόνες, κείμενα, στίτσα κ.ά.

- Πόσο μεγάλο πρέπει να είναι το υπόμνημα; Σε ποια θέση θα τοποθετηθεί;

Οι καρτελίτσες πρέπει να είναι εμφανείς, χωρίς όμως να καλύπτουν άλλα σημαντικά στοιχεία του χάρτη.

Το υπόμνημα πρέπει να είναι ένα μικρό τετράγωνο ή ορθογώνιο, το οποίο θα τοποθετηθεί στο πάνω ή στο κάτω μέρος του χάρτη (συ-

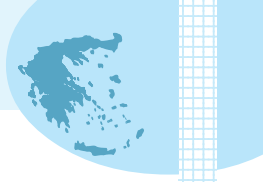
νήθως τα υπομνήματα τοποθετούνται στο κάτω μέρος των χαρτών, δεξιά ή αριστερά).

- Η θάλασσα χρωματίζεται με μπλε χρώμα.
- Ο Βορράς βρίσκεται στο πάνω μέρος του χάρτη, ο Νότος στο κάτω, η Ανατολή δεξιά και η Δύση αριστερά.
- Κόβουμε 9 καρτέλες από ένα λευκό χαρτόνι, οι οποίες έχουν σχήμα ορθογωνίου, και πάνω σ' αυτές γράφουμε τα ονόματα των γεωγραφικών διαμερισμάτων: ΘΡΑΚΗ, ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ, Η-ΠΕΙΡΟΣ, ΘΕΣΣΑΛΙΑ, ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ, ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ, ΚΡΗΤΗ, ΝΗΣΙΑ ΑΙΓΑΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ, ΝΗΣΙΑ ΙΟΝΙΟΥ ΠΕΛΑΓΟΥΣ.
- Κατασκευάζουμε το υπόμνημα στο χάρτη, τον οποίο συμπληρώνουμε στα επόμενα μαθήματα.

Παράδειγμα

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΕΚΤΑΣΗ
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ
ΒΟΥΝΑ
ΠΕΔΙΑΔΕΣ
ΠΟΤΑΜΙΑ
ΛΙΜΝΕΣ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΤΟΠΟΙ
ΚΛΙΜΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γνωρίζουμε καλύτερα τα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας

Τα βασικά σημεία του μαθήματος

- Η Ελλάδα βρίσκεται στο νότιο τμήμα της βαλκανικής χερσονήσου. Γύρω της υπάρχουν πολλά νησιά.
- Κοιτάζοντας το γεωμορφολογικό χάρτη της Ελλάδας, διαπιστώνουμε ότι ανάμεσα στα γεωγραφικά διαμερίσματα υπάρχουν μεγάλες οροσειρές, ποτάμια και θάλασσες, που αποτελούν τα φυσικά τους σύνορα.
- Η έκταση της Ελλάδας αποτελείται από εννέα διαμερίσματα, που διακρίνουν την ηπειρωτική από τη νησιωτική Ελλάδα.
- Τα διαμερίσματα της ηπειρωτικής Ελλάδας είναι έξι: Θράκη, Μακεδονία, Ήπειρος, Θεσσαλία, Στερεά Ελλάδα και Πελοπόννησος.
- Τα διαμερίσματα της νησιωτικής Ελλάδας είναι τρία: τα Νησιά του Αιγαίου, τα Νησιά του Ιονίου και η Κρήτη.

Ερωτήσεις

- 1 Πού βρίσκεται η Ελλάδα και πώς χωρίζεται σε διαμερίσματα;
2. Πόσα είναι τα διαμερίσματα της Ελλάδας; Ποια αποτελούν την ηπειρωτική και ποια τη νησιωτική Ελλάδα;

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Βιβλίου του μαθητή

1. Παρατηρούμε το χάρτη 2 (βλ. σχολικό βιβλίο) και συζητούμε τι πληροφορίες μάς δίνει ένας γεωμορφολογικός χάρτης της Ελλάδας. Συμβουλευόμαστε επίσης το υπόμνημά του.

Στο γεωμορφολογικό χάρτη 2 μπορούμε να δούμε τα όρια των εννέα γεωγραφικών διαμερισμάτων και το όνομα καθενός, τις οροσειρές και τα μεγάλα βουνά, τα πεδινά εδάφη, τις πεδιάδες και τα ονόματά τους, τους ποταμούς και τα ονόματά τους, τις μεγάλες γέφυρες και τα μεγάλα πελάγη, τα νησιά, τους κόλπους, τις χερσονήσους, τα ακρωτήρια κ.ά.

2. Πώς χωρίστηκε η Ελλάδα σε γεωγραφικά διαμερίσματα; Είχε κάποια σημασία η μορφή του εδάφους στο χωρισμό αυτό;

Η Ελλάδα χωρίστηκε σε γεωγραφικά διαμερίσματα με γεωγραφικά και ιστορικά κριτήρια. Τα γεωγραφικά διαμερίσματα χωρίζονται από φυσικά σύνορα (οροσειρές, ποτάμια) και έχουν όμοιο κλίμα.

Π.χ., η οροσειρά της Πίνδου χωρίζει τη Μακεδονία από την Ήπειρο και την Ήπειρο από τη Θεσσαλία, ενώ τα όρια του διαμερίσματος της Θεσσαλίας καθορίστηκαν από τη συμφωνία προσάρτησής της στο ελληνικό κράτος το 1881.

3. Παρατηρούμε

Αναζητούμε στο γεωμορφολογικό χάρτη και άλλα τέτοια φυσικά σύνορα μεταξύ των γεωγραφικών διαμερισμάτων (ποτάμια, θάλασσες, κόλπους, ακτές...).

Άλλα φυσικά σύνορα είναι ο ποταμός Έβρος, που χωρίζει το διαμέρισμα της Θράκης με τη γειτονική μας Τουρκία, ο ποταμός Νέστος, που χωρίζει το διαμέρισμα της Θράκης από το διαμέρισμα της Μακεδονίας, οι κόλποι Πατράϊκός και Κορινθιακός, που χωρίζουν το διαμέρισμα της Στερεάς Ελλάδας από το διαμέρισμα της Πελοποννήσου.

4. Ερευνούμε

Ερευνούμε – Συζητούμε – Καταγράφουμε

Κάθε ομάδα επιλέγει ένα γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας

Το γεωγραφικό διαμέρισμα που επιλέξαμε:

ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ

Πού βρίσκεται στο χάρτη;

Η Μακεδονία στο χάρτη βρίσκεται στα βόρεια και δυτικά.

Ποια μεγάλα βουνά, ποτάμια, πεδιάδες, λίμνες κτλ. έχει;

Βουνά: Βόρας, Βαρνούς, Φαλακρό, Παγγαίο, όρη Λεκάνης, Μενοίκιο, Βερτίσκος, Πάικο, Βέρμιο, Πιέρια, Βίτσι, Γράμμος, Όρβηλος.

Ποτάμια: Νέστος, Στρυμόνας, Αξιός, Αλιάκμονας.

Πεδιάδες: Σερρών, Θεσσαλονίκης, Γιαννιτσών.

Λίμνες: Βόλβη, Βεγορίτιδα, Κορώνεια, Κερκίνη, Καστοριάς, Μικρές και Μεγάλες Πρέσπες.

Τεχνητές: Πολυφύτου (Αλιάκμονα).

Από ποια θάλασσα βρέχεται;

Η Μακεδονία βρέχεται νότια και ανατολικά από το Αιγαίο Πέλαγος.

Ποια είναι τα γειτονικά της διαμερίσματα;

Η Μακεδονία ανατολικά γειτονεύει με τη Θράκη, δυτικά με την Ήπειρο και νότια με τη Θεσσαλία.

5. Συγκρίνουμε

Παρατηρούμε το γεωμορφολογικό χάρτη της Ελλάδας και συγκρίνουμε ένα ηπειρωτικό διαμέρισμα, όπως τη Μακεδονία, με ένα νησιωτικό, όπως τα Νησιά του Ιονίου Πελάγους. Βρίσκουμε ομοιότητες και διαφορές στα γεωμορφολογικά τους χαρακτηριστικά.

Ομοιότητες:

α) Στα γεωγραφικά διαμερίσματα της Μακεδονίας και των Νησιών του Ιονίου Πελάγους το έδαφος αλλού είναι πεδινό και αλλού ορεινό (υπάρχουν βουνά). Ακόμη, υπάρχει βλάστηση και ζουν πολλά ζώα.

Διαφορές:

- α) Στη Μακεδονία υπάρχουν ποτάμια και λίμνες, ενώ στα Νησιά του Ιονίου δεν υπάρχουν.
- β) Η Μακεδονία έχει μεγάλες πεδινές εκτάσεις, ενώ τα Νησιά του Ιονίου έχουν λίγες και μικρές πεδινές εκτάσεις.
- γ) Η έκταση της Μακεδονίας είναι μεγαλύτερη από την έκταση των Νησιών του Ιονίου Πελάγους.
- δ) Τα νησιά του Ιονίου Πελάγους βρέχονται γύρω γύρω από θάλασσα, ενώ στη Μακεδονία βρέχεται μόνο το νοτιοδυτικό τμήμα της από τη θάλασσα.

Αξίζει να διαβάσουμε

Η Ελλάδα είναι ...

Τα διαμερίσματα της ηπειρωτικής Ελλάδας είναι η Θράκη, η Μακεδονία, η Ήπειρος, η Θεσσαλία, η Στερεά Ελλάδα και η Πελοπόννησος.

Τα διαμερίσματα της νησιωτικής Ελλάδας είναι τα Νησιά του Αιγαίου, τα Νησιά του Ιονίου και η Κρήτη.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Τετραδίου εργασιών

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΕΛΛΑΔΑ – Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ

2. Παρουσιάζουμε

Εμπλουτίζουμε «το δικό μας χάρτη» με τα στοιχεία των γεωγραφικών διαμερισμάτων που μελετήσαμε στη δραστηριότητα 4 του βιβλίου μας. Τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά τα παρουσιάζουμε κατάλληλα πάνω στο χάρτη και συμπληρώνουμε το όνομά τους.

Οι μαθητές, με τη βοήθεια του γεωμορφολογικού χάρτη της τάξης τους, συμπληρώνουν πάνω στο «δικό τους χάρτη» τα όρια των διαμερισμάτων και τα ονόματά τους, μεγάλες πόλεις, βουνά, λίμνες, ποτάμια κ.ά. με το κατάλληλο χρώμα και τα ονομάζουν.

3. Αναζητούμε στο κρυπτόλεξο πέντε ηπειρωτικά διαμερίσματα

A	Π	Ε	Λ	Ο	Π	Ο	Ν	Ν	Η	Σ	Ο	Σ
M	Σ	Τ	Ε	Ρ	Ε	Α	Ε	Λ	Λ	Α	Δ	Α
A	Σ	Τ	Μ	Ο	Τ	Ε	Θ	Ρ	Α	Κ	Η	X
K	Τ	Κ	Π	Ε	Ρ	Ο	Ε	Π	Ρ	Ζ	Π	Α
E	Ι	Ρ	Ε	Φ	Α	Σ	Σ	Μ	Τ	Β	Ε	Ρ
Δ	Λ	Η	Ρ	Δ	Α	Κ	Σ	Α	Α	Ω	Ι	Ω
O	Ο	Τ	Α	Ν	Ο	Ι	Α	Ζ	Ω	Ο	Ρ	Κ
N	Κ	Η	Δ	Ι	Ρ	Ν	Λ	Ι	Ξ	Ν	Ο	X
I	Ο	Κ	Ε	Ρ	Ι	Ω	Ι	Σ	Ι	Μ	Σ	Μ
A	Κ	Ε	Ρ	Κ	Υ	Ρ	Α	Ι	Τ	Ι	Α	Ι

ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Το γεωγραφικό διαμέρισμα όπου ζούμε

Τα βασικά σημεία του μαθήματος

- Στα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας το έδαφος αλλού είναι ορεινό και αλλού πεδινό. Σ' αυτά υπάρχουν βουνά, πεδιάδες, ποτάμια, λίμνες, κόλποι, ακρωτήρια κ.ά.
- Οι άνθρωποι ασχολούνται με διάφορα επαγγέλματα.
- Το κλίμα αλλάζει, καθώς κατεβαίνουμε από το Βορρά προς το Νότο.
- Σε κάθε γεωγραφικό διαμέρισμα ζουν πολλά είδη φυτών και ζώων.

Ερωτήσεις

- 1 Πώς είναι το έδαφος στα γεωγραφικά διαμερίσματα της Ελλάδας; Τι υπάρχει σ' αυτά;
- 2 Όλα τα γεωγραφικά διαμερίσματα έχουν το ίδιο κλίμα; Πώς αυτό αλλάζει;

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Βιβλίου του μαθητή

1. # Παρατηρούμε

- A) Εντοπίζουμε και ψηλαφούμε στον ανάγλυφο χάρτη το γεωγραφικό μας διαμέρισμα.
- B) Συζητούμε στην ομάδα μας:

- Υπάρχουν φυσικά σύνορα με τα γειτονικά μας διαμερίσματα;
- Υπάρχουν βουνά ή πεδιάδες στο γεωγραφικό διαμέρισμα που ζούμε;
- Ποιες άλλες πληροφορίες μάς δίνει ο ανάγλυφος χάρτης;

Παράδειγμα

- A) Βρίσκουμε στον ανάγλυφο χάρτη το γεωγραφικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας και το ψηλαφούμε.
- B) • Φυσικά σύνορα του διαμερίσματος της Θεσσαλίας είναι: ο Όλυμπος στα βόρεια, που τη χωρίζει από τη Μακεδονία, και η οροσειρά της Πίνδου στα δυτικά, που τη χωρίζει από την Ήπειρο.
- Βουνά που υπάρχουν στη Θεσσαλία είναι: Όλυμπος, Όσσα (Κίσσαβος), Πήλιο, Αθαμανικά όρη, Λάκμος, Χάσια, Αντιχάσια, Πιέρια, Όθρη, Καμβούνια.
- Πεδιάδες που υπάρχουν στη Θεσσαλία είναι:
Της Λάρισας, των Τρικάλων και της Καρδίτσας (οι τρεις αυτές πεδιάδες μαζί αποτελούν τη θεσσαλική πεδιάδα).
Ποτάμια: Πηνειός, Ενιπέας, Τιταρήσιος.
Λίμνες: Πλαστήρα (τεχνητή).
Κόλποι: Παγασητικός.
Ακρωτήρια: Τρίκερι, Σταυρός, Αλμυρού.
- Ο ανάγλυφος χάρτης μάς δίνει πληροφορίες για το ύψος των βουνών, τους δρόμους (κύριοι, δευτερεύοντες και επαρχιακοί), τα όρια της χώρας ή του διαμερίσματος, την έκταση των πεδιάδων, τους ποταμούς, τις λίμνες, τις ακτές (κόλποι, χερσόνησοι, λιμάνια κ.ά.), την κλίμακα, δηλαδή πόσες φορές μικρότερος απ' ό,τι είναι στην πραγματικότητα ο τόπος στο χάρτη, κ.ά.

2. Καταγράφουμε

Με τη βοήθεια του γεωμορφολογικού χάρτη δημιουργούμε την ταυτότητα του γεωγραφικού μας διαμερίσματος.

ΟΝΟΜΑ:	ΘΕΣΣΑΛΙΑ
ΘΕΣΗ:	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ
ΕΚΤΑΣΗ:	14.000 τ.χμ.
ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ:	700.000 κάτοικοι

ΚΛΙΜΑ:	ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟ ΣΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΚΑΙ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΣΤΑ ΠΑΡΑΛΙΑ
ΑΣΧΟΛΙΕΣ:	ΓΕΩΡΓΙΑ, ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ, ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΗ ΠΑΝΙΔΑ
ΟΡΥΚΤΑ:	ΣΙΔΗΡΟΜΕΤΑΛΛΕΥΜΑΤΑ, ΧΡΩΜΙΤΗΣ, ΨΕΥΔΑΡΓΥΡΟΣ, ΜΑΓΓΑΝΙΟ, ΜΑΡΜΑΡΑ

3. Ερευνούμε

Ερευνούμε – Συζητούμε – Καταγράφουμε

Κάθε ομάδα επιλέγει να ασχοληθεί με ένα από τα πέντε θέματα του πίνακα.

Παράδειγμα

Η Θεσσαλία

Βουνά:	Όλυμπος, Κίσαβος, Πήλιο, Χάσια, Αντιχάσια, Όθρη, Πιέρι, Καμβούνια, Κόζιακας, Τζουμέρικα.
Νερά:	Ποτάμια (Πηνειός, Ενιπέας, Ληθαίος, Τιταρήσιος), τεχνητή λίμνη Μέγδοβα (Πλαστήρα).
Προϊόντα:	Σιτάρι, βαμβάκι, ζαχαρότευτλα, κτηνοτροφικά, κηπευτικά, βιομηχανικά, όσπρια, δασικά.
Ασχολίες:	Οι περισσότεροι κάτοικοι είναι γεωργοί και κτηνοτρόφοι. Ασχολούνται ακόμα με τη δασοκομία, την αλιεία, τον τουρισμό και αρκετοί βρίσκουν εργασία στα εργοστάσια (χαρτιού, τροφίμων, τσιμέντου, καπνού κτλ.).
Φυτά:	Καστανιά, πεύκο, ρόμπολο, κουμαριά, κέδρος, πλάτανος, οξιά, καμπανούλα, θυμάρι, κενταύρια, κυκλάμινο.
Ζώα:	Λύκος, βαλτόπαπια, χαλκόκοτα, ασβός, αβοκέτα, αγριογούρουνο, αιγαιόγλαρος.

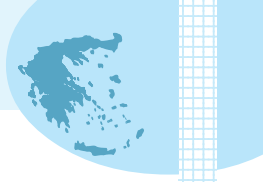
Αξίζει να διαβάσουμε

Η Ελλάδα διαθέτει...

Το γεωγραφικό διαμέρισμα όπου κατοικούμε ονομάζεται Θεσσαλία και ανήκει στην ηπειρωτική Ελλάδα.

Στο διαμέρισμά μας συναντούμε (βουνά, ποτάμια, νησιά κ.ά.):

Βουνά:	Όλυμπος, Όσσα, Πήλιο, Όθρη, Πιέρι, Χάσια, Αντιχάσια, Αθαμανικά, Καμβούνια.

Ποτάμια: Πηνειός, Ληθαίος, Ενιπέας, Τιταρήσιος.

Λίμνη: Πλαστήρα (τεχνητή).

Παρατηρούμε ακόμα διάφορα φυτά, όπως καστανιές, πεύκα, κουμαριές, κέδρους, πλατάνια, οξιές, θυμάρι κ.ά., και είναι πιθανό να συναντήσουμε μερικά από τα άγρια ζώα του τόπου μας, όπως λύκους, πάπιες, ασβούς, αγριογούρουνα, αιγαιόγλαρους κ.ά.

Το γεωγραφικό διαμέρισμα που ζούμε βρίσκεται στην Κεντρική Ελλάδα και τα γειτονικά του διαμερίσματα είναι η Μακεδονία, η Ήπειρος και η Στερεά Ελλάδα.

Αν θέλει κάποιος να γνωρίσει καλύτερα το γεωγραφικό μας διαμέρισμα, δεν έχει παρά να ταξιδέψει με κάποιο μεταφορικό μέσο, όπως το λεωφορείο, το τρένο, το Ι.Χ. επιβατικό και πολύ σύντομα θα βρεθεί στην όμορφη Θεσσαλία.

Απαντήσεις στις ερωτήσεις του Τετραδίου εργασιών

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: ΕΛΛΑΔΑ – Η ΧΩΡΑ ΜΑΣ

4. Παρουσιάζουμε

«Το δικό μας γεωγραφικό διαμέρισμα»

- Σημειώνουμε στο «δικό μας χάρτη» τα σύνορα του γεωγραφικού μας διαμερίσματος.
- Αποφασίζουμε ποια κείμενα θα γράψουμε και τι θα ζωγραφίσουμε από όσα μελετήσαμε (π.χ. σε ποιο μέγεθος, με ποια χρώματα κτλ.) και τα κολλάμε επάνω στο «δικό μας χάρτη».
- Σημειώνουμε επίσης τα ονόματα των βουνών, των ποταμών, των λιμνών ή των νησιών.

Παράδειγμα

Τα σύνορα του διαμερίσματος της Στερεάς Ελλάδας:

Η Στερεά Ελλάδα στα βόρεια συνορεύει με την Ήπειρο και τη Θεσσαλία, στα νότια βρέχεται από τον Πατραϊκό, τον Κορινθιακό και το Σαρωνικό κόλπο και χωρίζεται από την Πελοπόννησο με τον ισθμό της Κορίνθου. Στα ανατολικά βρέχεται από το Αιγαίο πέλαγος και δυτικά από το Ιόνιο πέλαγος.

Οι μαθητές με μια διακεκομμένη γραμμή περικλείουν τους επτά νομούς (Αιτωλοακαρνανίας, Ευρυτανίας, Φθιώτιδας, Εύβοιας, Αττικής, Βοιωτίας, Φωκίδας), που δείχνει τα όρια του γεωγραφικού διαμερισματος της Στερεάς Ελλάδας.

- Οι μαθητές γράφουν σε μικρές κάρτες, τις οποίες μπορούν και να χρωματίσουν, πληροφορίες για τα προϊόντα του τόπου, τα εργοστάσια που λειτουργούν, τους τόπους που έχουν ιστορική και αρχαιολογική αξία κτλ.

Παράδειγμα

Προϊόντα: Κρασί, λάδι, μέλι, σιτάρι, βαμβάκι, οπωρικά, κηπευτικά, κτηνοτροφικά, ψάρια, μεταλλεύματα, βιομηχανικά.

Ιστορικοί τόποι: Αθήνα, Μαραθώνας, Σαλαμίνα, Ύδρα, Σπέτσες, Πειραιάς, Αίγινα, Φάληρο, Πλαταιές, Λεύκτρα, Χαιρώνεια, Αράχοβα, Αυλίδα, Θερμοπύλες, Σπερχειός (Αλαμάνα), Γοργοπόταμος, Γραβιά, Άμφισσα, Μεσολόγγι, Ναύπακτος, Αρτεμίσιο, Ερέτρια, Χαλκίδα.

- Οι μαθητές σημειώνουν πάνω στο χάρτη τα ονόματα των βουνών, των ποταμών, των λιμνών και των νησιών.

Βουνά: Ακαρνανικά, Παναιτωλικό, Τυμφρηστός, Όθρη, Βαρδούσια, Οίτη, Γκιόνα, Παρνασσός, Καλλίδρομο, Ελικώνας, Κιθαιρώνας, Πάρνηθα, Πεντέλη, Ύμηττός, Γεράνεια, Πατέρας, Κανδήλι, Δίρφη, Όχη.

Ποτάμια: Αχελώος, Εύηνος, Μόρνος, Σπερχειός, Κηφισός, Ασωπός.

Λίμνες: Αμβρακία, Λυσιμαχία, Οζερός, Τριχωνίδα, Ταυρωπού (τεχνητή), Υλίκη, Παραλίμνη, Μαραθώνα (τεχνητή).

Νησιά: Εύβοια, Σκύρος, Σαλαμίνα, Αίγινα, Αγκίστρι, Ύδρα, Σπέτσες, Πόρος.